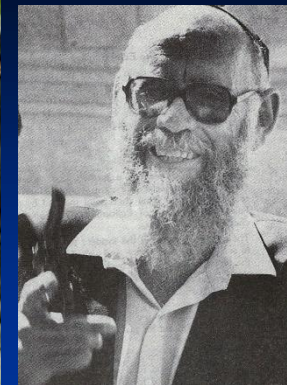

Problematická je praktická stránka vztahu mezi náboženstvím a státem

- v běžném životě hraje v Izraeli religiozita výraznější roli než v demokraciích, kde má náboženství legislativně silnější postavení.
- Zásadní roli hraje v Izraeli takzvaný **status quo** v otázkách vztahu náboženství a státu.
- až na výjimky není stále zakotven v zákonech.
- přesto se v Izraeli dostalo mnoho důležitých záležitostí výhradně do rukou religiálních institucí (nejčastěji ortodoxních rabinátů).

Problémy ve vztahu náboženství a politiky v Izraeli

Problematická je praktická stránka vztahu mezi náboženstvím a státem

- V běžném životě hraje v Izraeli religiozita výraznější roli než v demokraciích, kde má náboženství legislativně silnější postavení (např. Británie, Skandinávie,..).
- Zásadní roli hraje v Izraeli takzvaný ***status quo*** v otázkách vztahu náboženství a státu. Až na výjimky není stále zakotven v zákonech.
- Přesto se v Izraeli dostalo mnoho důležitých záležitostí výhradně do rukou religiálních institucí (nejčastěji ortodoxních rabinátů).

Náboženské soudy a náboženské politické strany v Izraeli

Status quo ve věcech vztahu náboženství a státu

- *Status quo* zachovává v Izraeli z dob předstátních (Osmanská říše, Britský mandát) respektování některých náboženských pravidel, aniž by tato pravidla byla následně legislativně zakotvena.
- Za dokument (neprávního charakteru) potvrzující *status quo* je považován dopis prvního premiéra Davida Ben-Guriona a dvou jeho kolegů ze dne 19. června 1947, zasláný jménem Židovské agentury (*Sochnut*) hnutí *Agudat Jisrael*, hlavnímu politickému reprezentantu ultraortodoxních Židů v mandátu Palestina.

Hlavní body statu quo

- **sobota (šabat)** bude vyhrazena pro celonárodní den odpočinku
- budou dodržována **náboženská potravinová pravidla (kašrut)** ve veřejných a vládních institucích
- **jurisdikce ve věcech osobního statusu** bude ponechána v rukou religiózních institucí
- **existující autonomní náboženské vzdělávací systémy** budou uznány státem.

Status quo vychází z principů judaismu a halachy

- analogií židovské halachy v islámu je šarí'a
- Judaismus – základním pramenem je **Bible**, Židy samými nazývaná **Tanach**,
- **Tóra (pět knih Mojžíšových)**, tedy část křesťanského Starého zákona) je základní součástí Tanachu.
- Rysem judaismu odlišujícím ho od ostatních náboženství je důraz na tzv. **ústní Tóru**, která je výkladem a doplněním psané Tóry.
- Písemně zachycený soubor ústní Tóry – ve velké většině nábožensko-právního halachického charakteru – se nazývá **Mišna („opakování“)**. **Gemara („dokončení“)** je pak souborem komentářů, výkladů a diskusí k Mišně. Mišna a Gemara dohromady tvoří dvě základní součásti celého hebrejského učení – **Talmudu („učení“)**.
- **DESATERO** – výroky obsahující nejzákladnější esenci Tóry
- **613 MICVOT** (konkrétnější příkazy a zákazy) – obsaženy v Tóře – podle tradice lze každou MICVU odvodit z jednotlivých bodů desatera
- **MIŠNA** a následně **TALMUD** rozvádí diskuzi o aplikaci jednotlivých MICVOT do běžného života

Nejcitelněji status quo posiluje náboženský monopol v oblasti rodinného práva

- neexistuje civilní sňatek – pouze ortodoxní obřad (u Židů)
- není možný sňatek mezi příslušníky různých náboženství
- Kohén si nemůže vzít rozvedenou ženu, omezení i konvertité
- V rozvodu zvýhodněn muž – nelze se rozvést bez *getu*, žena, která odmítá rozvod je „vzpurná žena“ a rabín může nahradit její svolení
- Právo na osvojení omezeno jen na stejné vyznání

Dodržování šabatu

Protesty proti porušování šabatu

rabín *Amram Blau*

Ulice Bar-Ilan v Jeruzalémě

Dodržování kašrutu

Rozdílné vzdělávací systémy

Izraelská společnost a její náboženské členění

- **sekulární Izraelci** – ti kteří nedodržují halachu, avšak zároveň nemusí být vždy ateisté
- **tradicionalisté** – ti, kteří více či méně respektují halachu
- **religiózní Izraelci** – ti, kteří striktně dodržují halachu – ať už podle jejích moderních interpretací (**ortodoxní Židé**), či tradičním způsobem (**ultraortodoxní Židé/charedim**)

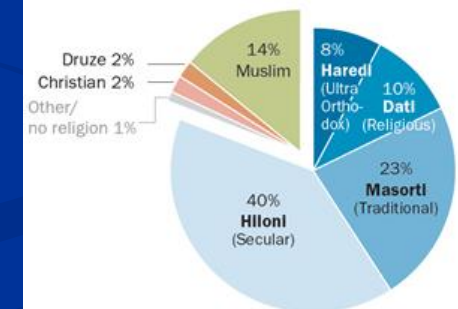
Vývoj náboženské sebeidentifikace mezi izraelskými Židy (v %):

	1979	1986	1989	1992
Religiózní	17	15	17	20
Tradicionalisté	41	38	33	29
Sekulární	42	47	51	51

Israel's diverse religious landscape

% of Israeli adults who identify as ...

Non-Jewish : 19% Jewish: 81%

Source: Survey conducted October 2014-May 2015. A small proportion of Jewish respondents (<0.5%) did not specify their subgroup.

PEW RESEARCH CENTER

Sekulární Izraelci

Israeli Defense Forces: Yarden
PHOTOGRAPHED FOR MAXIM BY JIM MALUCCI | COPYRIGHT 2007 DENNIS PUBLISHING, INC. ALL RIGHTS RESERVED

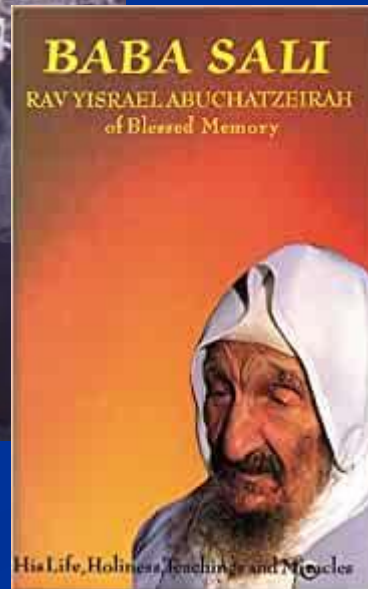
Tradicionalisté

Sefardé - Aškenázové

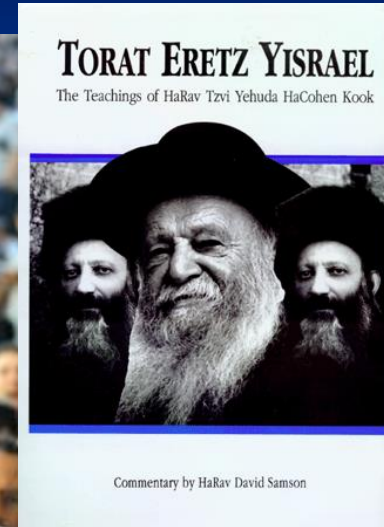

Jicchak Navon 1978-1983

Religiózní Židé moderní ortodoxie

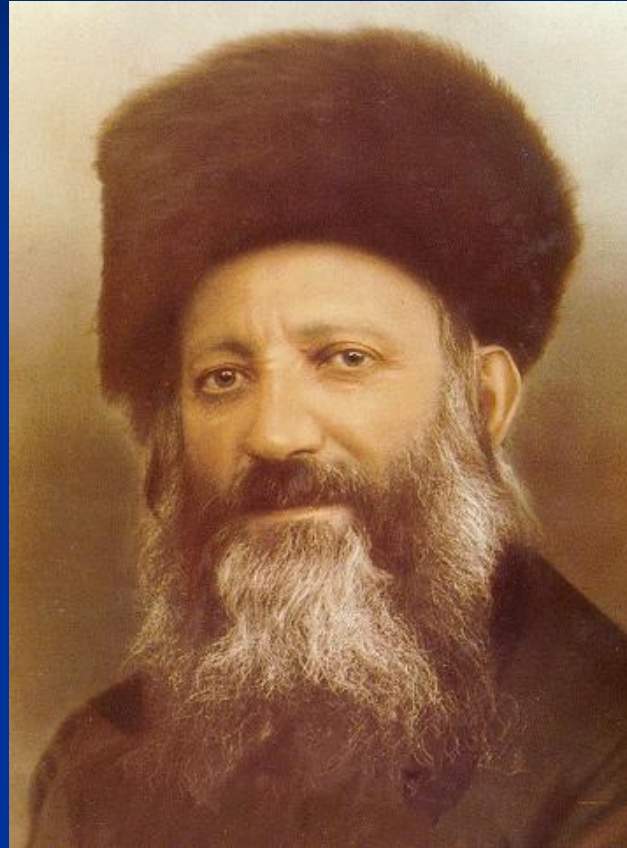

NÁBOŽENSKÝ SIONISMUS

- V první pol. 20. stol. krystalizuje uvnitř judaismu nový náboženský proud
- NÁBOŽENSKÝ SIONISMUS se pokusil propojit sekulární myšlenky sionismu s ortodoxním judaismem.
- Židovské náboženství se tak sloučilo s politickou ideologií (podobně jako u některých proudů islamismu nebo v křesťanství)
- Za jeho hlavního protagonistu je označován rabín *Jicchak Avraham Kook*.

Jicchak Avraham Kook (1864 – 1935)

„...Není pochyb o tom, že toto velké hnutí (sionistické) je „počátek Vykoupení“ které již brzy přijde, a to ještě během našich dní. A pro náš lid a pro naše Boží města musíme být silní.“

- Kook spatřoval v osidlování biblického území sionisty a některých dalších politických jevech své doby (např. v Balfourově deklaraci – 1917) projev Boží vůle.
- Kookovo učení ovlivnilo některé „modernistické“ ortodoxní Židy
- Kookovo učení rozvinul jeho syn *Cvi Jehuda Kook*

Religiózní Židé – charedim

Svět charedim

- Výraz odvozen od heb. slova *charada*, („strach“, „chvění se“, „bázeň“) apod.
- „bázliví“, výstižněji „bohabojní“
- Výraz souvisí s biblickou pasáží: „*Ti, kdož se třesou při Jeho slovu*“ (Izajáš 66:5).
- V praxi: Ipění na principech halachy, odmítání moderních vlivů
- Jisté rozdíly: pragmatismus vs. hluboký tradicionalismus

KLOBOUK

různé typy
např. "ŠTOFNER"

KABÁT
"BEKISE"

různé
typy

KOŽEŠINOVÝ
KLOBOUK
"ŠTRAJMEL"

PEJZY
"PAJOS"

VELKÝ MODLITEBNÍ
ŠAL
"TALIT GADOL"

PÁS
"GARTEL"

MALÝ MODLITEBNÍ
ŠAL

"TALIT KATAN"

"CICIT"

RŮZNÉ TYPY PANOŽEK
např. "HOJCENCUKEN"

MAREK ČEJKA, 2006

Rozdíly uvnitř světa charedim

- sefardští charedim – aškenázští charedim
- chasidismus – nechasidské směry (mitnagdím, litvaci)

Baal Šem Tov

Gaon z Vilna

- rozdíly mezi chasidskými skupinami navzájem
- Zanikající rozdíly:
  - oberlandiš – unterlandiš
  - perušim (skupina v rámci mitnagdím)

Chasidské dynastie

- Belz
- Bobov
- Braclav (Breslov)
- Chabad Lubavič
- Ger (Gur)
- Klausenberg
- Satmar
- Skver
- Vižnic

rabín Alter z Geru

Nejvýznamnější rabínské autority v Izraeli

**Rabbi Elazar
Menachem Man
Shach זצ"ל**

Rav Y.S. Eliyashiv שליט"א (left) advising
Rav Yaakov Weiner שליט"א (right)

Lubavičský rabín

MOSHIACH משיח
IS HERE.

**Just add in goodness
and kindness.**

LONG LIVE THE REBBE KING MESSIAH FOREVER!

www.JewishWomenUnited.org

Ovadia Josef

rabín Joel Teitelbaum ze Satmaru (1887–1979)

Další významné rabínské autority proti sionismu

r. Weissmandl

r. Sonnenfeld

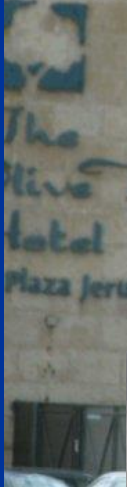
J. I. De Haan

Braclavští chasidé

Různé mužské pokrývky hlav

Ženy z komunity charedim

